

Hvilke konsekvenser har utenlandsk eierskap for de ansatte i norske virksomheter

Dag O. Skjold

Arbeidsmiljøkongressen 2026

Utenlandsk eierskap – bør vi helst unngå det?

I 2021 besluttet Hydro å selge selskapets valseverksvirksomhet (Hydro Rolling) i Norge til et amerikansk investeringsfond.

Det vakte oppstandelse...

E24 Norges største næringslivsavis

Børs Aksjelive Tips oss! E24+ Meny

Bekymret for Hydros norske valseverk: – Dette er viktige arbeidsplasser

Tillitsvalgte frykter at Hydro vil selge valseverkene sine. Terje Aasland (Ap) håper Hydro fortsetter å eie valseverkene i Holmestrand og på Karmøy.

Dette er Norsk Hydros valseverk i Holmestrand. Foto: Norsk Hydro

Reager med vantro på Hydro-salg

– Jeg reagerer med vantro på nyheten om at Norsk Hydro selger valseverkene sine til et amerikansk fond, sier Jørn Eggum.

Sist oppdatert 05.03.2021 (kl. 08.34)

Fellesforbundet reagerer på salget av Hydros valseverk.

Foto: John Trygve Tollefsen

– Det er ganske uforståelig, og egentlig litt tragisk. For oss som fagforening og Norge som land, så er Hydro en stor og viktig industribedrift, og nå opplever vi at de selger ut gullet sitt, sier Trond Markussen i Nito til NRK.

Han forteller videre at Rolling går med store overskudd, og utgjør 17 prosent av inntektene til Hydro-konsernet. Alle fagforeningene er imot salg.

TRAGISK: Trond Markussen i Nito synes salget er uforståelig.

FOTO: JAN JOHNSRUD / NITO

Ap-leder Jonas Gahr Støre setter spørsmålstegn ved regjeringens håndtering av Hydro-salget.

 Jan-Erik Østlie

Norsk Hydro selger valseverkene:

Salget av valseverkene: Støre vil ha fullt innsyn i dialogen mellom statsråd og Hydro-styret

Tilførsel av kapital burde blitt stilt som alternativ til salg av Hydros valseverk, mener Jonas Gahr Støre. Nå krever han svar på hvordan regjeringen skal sikre ansatte de samme rettigheter med nye amerikanske eiere.

Helge Rønning Birkelund

helge@lomediam.no

Publisert 08.03.2021 15:07

Oppdatert 08.03.2021 15:07

 JOBB
Nå: 2 stillingsannonser

Denne artikkelen er over to år gammel og kan inneholde utdatert informasjon.

Fredag ble det kjent at Norsk Hydro selger sine to valseverk i Holmestrand og

Men det utenlandske eierskapet er ganske omfattende

- I 2024 var ca. 11 000 bedrifter kontrollert¹ av utenlandske eiere.
- Med 412 000 ansatte.
- En omsetning på 2 400 milliarder NOK.
- Og et bidrag til samlet verdiskaping på over en tredjedel.

1) Selskap eid av institusjonell enhet som, direkte eller indirekte, kontrollerer mer enn halvparten av de stemmeberettigede aksjene og dermed oppnår «bestemmende innflytelse» gjennom kontroll med styrets sammensetning

Hva begrunnes så utenlandsskepsisen med?

- Større geografisk og mental avstand mellom virksomhet og eiere/øverste ledelse.
- Økt usikkerhet fordi multinasjonale selskaper har lavere terskel for nedleggelser/flytting av lokal virksomhet.
- Import av ledelses- og styringsmodeller som utfordrer etablerte arbeidslivsprinsipper, bestemmelser og kultur.

Vi er utvilsomt forskjellige her i verden – og nasjonale kulturtrekk preger også nærings- og arbeidsliv

Norsk arbeidsliv fremstår eksotisk sett med de fleste utenlandske øyne

- Sterke formelle arbeidstakerrettigheter.
- Flate strukturer/lite hierarkisk, «myk» ledelse og uformelle omgangsformer.
- Tette relasjoner og respekt mellom ledelse og tillitsvalgte/ansatte.
- Forutsigbare og klare rammer for konflikthåndtering.
- Samarbeid ikke bare om lønn og arbeidsforhold, men også om utvikling av virksomhetene i bred forstand.

Men hva som egentlig skjer når utenlandske eiere møter norsk arbeidslivskultur, har vi faktisk ikke mye systematisk kunnskap om

I 2013 gjorde FAFO-forsker Sissel Trygstad en spørreundersøkelse blant tillitsvalgte i NITO, som konkluderte med at rommet for deltakelse og innflytelse opplevdes mindre i utenlandskeide enn norskeide virksomheter.

 Scandinavian University Press

Hele siden ▾ Søk

Tidsskrifter Bøker ▾ Fagområder ▾ Publisert ▾ Om oss ▾

Søkelys på arbeidslivet Utgaver

Hjem / Søkelys på arbeidslivet / Vol.30, Utg.1-2 / Deltakelse og innflytelse i norskeide og utenlandskeide virksomheter

Vitenskapelig publisering

Deltakelse og innflytelse i norskeide og utenlandskeide virksomheter

Sissel C. Trygstad

Side 71–90 • 14.05.2013 • <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-7989-2013-01-02-05>

Legg til i favoritter

Innhold | Informasjon og forfattere | Statistikk og siteringer | Referanser | Figurer og tabeller | Del

Sammendrag

I denne artikkelen undersøker vi om tillitsvalgtes deltakelse og innflytelse svekkes når virksomheten er kontrollert av eiere utenfor Norge. Vi retter blikket mot privat sektor og tillitsvalgte i Norges Ingeniør- og Teknologiorganisasjon (NITO). Vi finner at tillitsvalgte i utenlandskeide virksomheter i mindre grad svarer at ledelsen tar hensyn til deres innspill i saker som berører lønns- og arbeidsvilkår. Samtidig vurderer de sin innflytelse som dårligere enn hva tillitsvalgte i norskeide virksomheter gjør. Vi konkluderer derfor med at NITO-tillitsvalgtes muligheter for deltakelse og innflytelse – sentrale elementer for bedriftsdemokratiets vilkår lokalt – framstår som svakere i virksomheter som er eid fra utlandet.

I 2018 kartla Oslo Met spørsmålet i det såkalte Medbestemmelsesbarometeret, og kom til mye av det samme resultatet.

Men erfaringene er på ingen måte entydige...

I en kvalitativ dybdestudie i to norske prosessbedrifter som har fått utenlandske eiere, er oppfatningen blant tillitsvalgte at rommet for medbestemmelse ikke er blitt svekket – og at samarbeidsforholdene er gode.*

* Dag O. Skjold, Hvilke konsekvenser har utenlandsk eierskap for den norske samarbeidsmodellen? En case-studie fra norsk prosessindustri, *Tidsskrift for samfunnsforskning*, nr. 1, 2023.

Men erfaringene er på ingen måte entydige...

I et pågående arbeid med andre bedrifter i samme bransje som har fått utenlandske eiere – synes erfaringene å være mye de samme.

Hvorfor så ulike erfaringer?

Ulike bransjer med ulike
produksjonsstrukturer.

Hvorfor så ulike erfaringer?

Ulike bransjer med ulike
produksjonsstrukturer.

Hvorfor så ulike erfaringer?

Ulike bransjer med ulike
produksjonsstrukturer.

Hvorfor så ulike erfaringer?

Ulike tradisjoner for organisering og partssamarbeid.

Hvorfor så ulike erfaringer?

Ulike tradisjoner for organisering og partssamarbeid.

Hvorfor så ulike erfaringer?

Ulike eierskaps- og styringsstrategier –
dels på grunn av nasjonalt opphav, men
også etter strategisk innretning
(konglomerater, finansielle konserner,
industrielle konserner).

Hvorfor så ulike erfaringer?

Ulike eierskaps- og styringsstrategier
– dels på grunn av nasjonalt opphav,
men også etter strategisk innretning
(konglomerater, finansielle
konserner, industrielle konserner).

Konklusjon:

- Utenlandsk eierskap kan ta mange former, avhengig av:
 - bransje
 - eierens opprinnelse.
 - strategisk innretning og styringsstrategi.
- Utenlandsk eierskap er også påvirkelig, og antagelig i større grad om man møter godt organiserte arbeidstakerinteresser.